Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזס בלאטס ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מיטוואכס, מיטשוך אונד פרייטאג,
אונד קאסטט
פיר עסטערריך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פיערטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיערטעליעהר. 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריראן
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייס
בעצאהלן מיט דרייא קרייצער דעם
קוסטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולווער נומ' 29,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-
אנמעלדונגען צו זענדען בעליעבט.

Nr. 117, איילפטער יאהרגאנג פעסט, מאנטאג כו תשרי ה.ת'ר'מ'. Pest, den 13. Oktober 1879.

צו פיעל פאליטיק.

"ערהענד אינזערע לעצטען פיערטאגע האט דיא פאליטיק נכט גערוהט; דיא "אר פיעל-מעהר טהעטיג אונד ערגינסייך. — דער עסטער-רייכישע ריכסראטה "אודדע מיט אינער "יכטיגען טהראן-רעדע ערגאנצט. — גראף אנדראשי פיר-אבשיעדעטע זיך פאם איסיערטיגען מיניסטעריאלם אונד באראן האמערלע האט זיינע שטעללונגינגענאממען. — אם אינגאריישען ריכסטאג הערלט מיניסטער - פרעזידענט טיסא אינע בעדייטענדע רעדע, אין "יעלכער ער דיא אם ריכסטאג צו בעראטהענדען גענעהמיגטענדע איפצעלטע. — איך אין דער איסיערטיגען פאליטיק זונד מאנכע ערגינסיסע פאן בעדייטונג צו פערצייכנען.

זייט דעם יאהרע 1867, זיידעם אינזערע מאנארכיע קאנשטיטוציאנעלל ריגיערט "ירד אונד אללע לאנדעס-אנגעלעגענהייטען נור דורך דיא פאם פאלקע געוהעלטען דעפיוטירטען ערלעדיגט "ערדען, זיידעם מאן אללא אין עסטערריך אינען פערפאם-סונגסמעסיגען ריכסראטה האט. איט עם הייר צום עסטען מאלע, האם איך דיא באהמישען (טשעכישען) דעפיוטירטען אם עסטערריכישען ריכס-ראטהע ערשיענען זיהר. דיא באהמען, יעלכע פיר איך אינען יאלכען זעלבסטשטענדיגען ריכסטאג "יא אין אינגארן פערלאנגט אונד נכט בעקאממען האבען, שמאללטען ביז יעטצט אונד "יאללטען אידרע דעפיוטירטען אין דען "יינגער ריכס-ראטה נכט שיקען, יעטצט האבען נון דיא טשעכען צו שמאללען איפגעהאלט אונד ערשיינען אם "יינגע-ריכסראטהע. —

מיט דיעזעם אידרעם ערשיינען אם ריכס-ראטהע האבען אינדעסען דיא טשעכען אידרע אלטע פאדערונג נכט פאללען געלאסען. זיא "ינשען נאך אומער פיר באהמען אינען בעזאנ-דערן זעלבסטשטענדיגען ריכסטאג; אבער אינסב-יללען "יאללען זיא נאך אין יעניג ביז צור ערפיל-לונג אידרער פאדערונג געדולד טראגען אונד קאממען אין דען ריכסראטה. אם פיעלליכט פאן דיא אם עהער אונד לייכטער צו אידרעם ציעלע געלאנגען צו קאנען. דיא טשעכען "יאללען פאר-לייג אן דען אנדערען אבטיען דעם ריכס-ראטהעס טהיילנעהמען, צור שאפפונג פאן אבט-גען לאנדעס-געזעטצען מיטהעלפען, אונד עיסט דאס אידרע פאדערונגען צור געלטונג בריגען.

גלייך צו אנפאנג זיינער טהראן-רעדע בעקיג-דעט איך דער ראיהע זיינע פיריר דארטער, דאם נון איך דיא באהמישען דעפיוטירטען אם ריכס-ראטהע ערשיינען, אדער הערמיט אידרע אלטען פאדערונגען פאללען צו לאסען, אונד דאס זיא זיא נון ביא דען פיעלען אנדערן אבטיען מיטהעלפען "ערדען, צו דען פיעלען צו פערהאנדעלנדען געגענ-שטענדען געהאבט איך דאס אימעע-געזעטץ, פאר 10 אהרען "ארדע הייר געמאכט אין אימעע-גע-זעטץ געשאפפען, "יעלכעם דיא צאהל אינזערער סאלאטען איט 80,000 פיעסטוקעטעע, דיעזעם גע-זעטץ "ארדע נור פיר 10 יאהרע בעשטעמט אונד מיט עטצט "יעדער ערנייערט "ערדען. — אבער דיא טהראן-רעדע ריכטעט "ערדען, דאס דיעזע אנ-צאהל אינזערער סאלאטען נכט פערמינדערט "ערדען קאנן, דענן נור מיט אינער גראסען ארמעע קאנן מאן דען פיעלען עדלאלטען, דיא מאנארכיע מיט אימער אם שטאנדע זיין, מיט אידרער פאר-לען קראפט געגען עדען אנגריפ פיצטרעטען, נור ביא דען מיליטער-אינסאטען קאנגטע מאן איינע שלעכטע ערגטע. דיא גראס-גרינד-בעזיטצער דא-מען "יעניג אינד דער שטאנד דער לייגן-גרינד-בעזיטצער איזט זא, דאס זיא נאך נייא-אהר קיין בראד מעהר האבען "ערדען. מאן זיעהט אלזא אין דער טהאט אינעם אללעמיינען נאטהשטאנד ענט-געגען. דיא רעגיערונג מאנע דאהער דיא זאכע ערנס-טער נעהמען אונד איך איסאדרענטליכע אנאורד-נונגען פאר בעריטעט זיין."

* * *

גראף אנדראשי האט בעריטס "יינן פיערלאס-סען אונד בעפינדעט זיך עטצט הייר. נאך גיע איזט אין מיניסטער מיט זא פיעל עהרען פאן זיינער שטעללע צוריקגעטעטען, אלס גראף אנדראשי. זיין אבשיעד פאן דען בעאמטען דעם איסיערטיגען מיניסטעריאלס "יאר אין הערצליכער אנ נד הד-רענדע. דאס גאנצע "יאר אין הערצליכע אן דען גראפען אנדראשי לייטעט: "יינען איך אהרעם "יאנשע גענגען מיינען "יללען אונד צו מיינעם בעריעהרן נאכ-געבען אונד דיא פאן אהרער שטעללע עגטאלאסען מיט, זא גשיעהט דאס נור דארטע, "יייל אך אינען האהען "ערטה איט דיא עדדאלטונג אהרער גע-זונדהייט לעגע. דיא עטצט "יעגען אהרער פיעלען שטאאטס-גשעפפטע אנגעגריפפען איזט, דיא האבען "ערהענד דער לעטצטען 12 יאהרע, אין אינער דער עראינגיס-ריכטען אונד דענקווירדיגסטען צייט, אינ-טער שווערער פערانטווארטונג, מיט מוטה, קראפט אונד עריפאלל געארבייטעט, אונד דיא קאנגען דאהער מיט פאללעערבעטענער בעפריעדיגונג אים דיעזעם קרייג שיידען. אין יעלכעם דיא מיינער מאגאריע אונד מיינעם דייזע דיא הערפאדאגענדסטען דיענס-טע געלייסטעט האבען. — אהרען עפטיגען ריק-טרטס בעטאכטע אך עדאך קיינעספאללס אלס דאס עגדע אהרעם פאליטישען "ירקענס, פיעל-מעהר האפפט אך נאך. דאס זיא, נאך "יעדער-עדלאנגונג אהרער גענוגדהייט, בעריטיללנסט מיינעם הייס פאללען "ערדען, זא אפט איר אהרע טרייען דיענסטע "יעדער אן אנשפרך געדענען אללטע, — מיין פאללעס פערטרייען בלייבט אה-גען עבענזא גערארט דיא מיינע דאנקבארסטע אנ-ערקענונג." — פראגען "אגיזע.

אין זיינער "נאר-דישען אללגעמיינען צייטונג" "יידמעט פרייסס בייסמארק דעם פאם מינס-טעריאלס שווערגען גראפען אנדראשי פאללגענדע "אבטע: "דיא דעם גראפען אנדראשי זא טהייל גע-"ארדענע אינסעראדענטליכע הולד זיינעם קאיזערס עגטשפרייכט דען איסערגעאדנליכען דענסטען, "יעלכע גראף אנדראשי לייסטעט, אבער איך דיא הערשער אללער איראפעאישען שטאאטען בע-גליטען דען ריקטרטט דיעזעם מיניסטערס, "יעל-בער איממער פערגעסען אונד איינטראכט לעבטע, מיט איפריכטיגעס בעדייערן, דייטשלאנד האט אין דעם גראפען אנדראשי דען "יארען עיפראבטען פריינד געפונדען, עס דארף שאן דייטע "יאהל אפ-פען איסגעשפראכען "ערדען, דאס נאך גיע אין עסטערריכישער מיניסטער זא איפריכטיג פריינד שאפטליכע בעגעגענגען מיט דייטשלאנד צו קנים-פען אונד צו עראלטען געוויאסס האט, "יא גראף אנדראשי, דאהער לעבט אהען איך דאס דייטשע פאלק, איך דייטשלאנד האפפט. דאס דיא פאלי-טישע "יירקאמקייט דעם גראפען אנדראשי נכט אלס בעגענדעט צו בעטראכטען זיא, אונד דאס נאך גראף אנדראשי דער הייטער דעם פרינדשאפטס-בונדעס בלייבען "ערדע, "יעלכער נאך אין דעם איינגעבליכע זיינעם שווערעם אינע גיע בעקרעפ-טיגונג עראפאדרען האט.

ערשפארונגען פארגעהמען, אבער נור זא "יייט עס דעם ארמעע-שטאנדע נכט שאדען. —

דיא טהראן-רעדע צעדלט מעהרערע אנגע-לעגענהייטען איך. דיא דער ריכסראטה אין בע-ראטהונג נעהמען זאלל. דארונטער: 1) דיא פיער-"יאלטונג פאן באסנען אונד דער הערצעגאווינא. — 2) אין געזעטצען איבער דיא פיערמעהרונג דער איג-נאדמען אין עסטערריך. "יאס זא פיעל אלס מעהר אונד נייע שטייערן בעריטעט. — 3) אין געזעטצען צור פערהינדערונג דער "יאיבער-גשעפפטע. — אונד צום שלוסס זאגטע דער קאיזער אין דער טהראן-רעדע: "מיט בעפריעדיגונג בעמערקע איך דיער נאכמאלס, דאס "יייר צו אללען איראפעאישען מעכ-טען אין גוטער בעציעהונג שטעהען. דער בערלינער פערטראג איזט נון אין זיינען "יכטיגסטען בעשטיט-מונגען דורכגעפיהרט. דער איינמארש אינזערער ארמעע אין זד-באסנען האט זיך איך גרינדלאגע דיעזעם פערטראגעס אין פריינדשאפטליכעם איג-פערגערמען מיט דעם סולטאן פאללצאגען."

דער קאיזער נכט נון דעם ריכסראטהע צו פיעל צו טהון, דאמיט דיא טשעכישען דעפיוטירטען קיינע צייט בעקאמען, זיך "יעגען עדלאנגונג אידרער אלטען פאדערונגען מיט דען אבריגען דעפיוטי-טען הערמיטשלאגען. פארלייפיג מיססען דיא נאטה-"יענרגען ארבייטען בעגענדעט "ערדען. פיריליך "יירד אינדערעססען הייע אונד דא דורך דיא טשעכען אין דיעסער קאמפפ הערפבעשאיען "ערדען. דענן זיא "ערדען "יעגע געלעגענהייט דאזו בעגעגען, אם אידרע פארדערונג איך דיא טאגעס-אردנונג צו בריגען. —

* * *

אם אינגאריישען ריכסטאג הערלט "יעדער מיניסטער-פרעזידענט טיסא איינע לענגערע רעדע, אין "יעלכער ער אללע אנגעלעגענהייטען איפגעדל-טע, "יעלכע דער אינגאריישע ריכסטאג אין דיעזעם "יינטער צו פערהandעלן האבען "יירד. איך ער ער-"יעהנטע דאס אימעע-געזעטץ, "יעלכעם עטצט אבליפען אונד דאדור באלד ערגיינצט "יעדען זאלל, אונד איך ער קרינגטע אין נעגס געזעטץ אן איבער דיא פערהאלטונג פאן באסנען אונד דער הערצעגאווינא, גלייכצייטיג לעגטע ער דעם ריכס-טאג אין נעגס אנקלאגטס-געזעטץ פאר. — דאס איזט אין געזעטץ איבער דיא ערגיינונג אונד דען פערלוסט דעם אינגאריישען בירגער-רעכטעס. — אנן שפראך איך טיסא איבער דיא שלעכטע ערגטע אין אינגארן, אונדעם ער זאגטע: "דיא בערכטע דער אבערגעשאפפטע לייטען, דאס אין אינעם גראפען טהיילע דעם לאנדעס דיא הייערגע ערגטע אינע שלעכטע איזט, עס "יירד אללא נאטהיג זיין, אם לייפ דעם "יינטערס פאר בעגינן דער גראפען אר-בייטען אינצעלנען גענגעדען דעם לאנדעס, טהיילס דורך ארבייט-געבען, טהיילס דורך געלד-לייהען צו הערלפען, יענן יייר "יללען, דאס קיינע גראפען גענשטעדע, פיעלע געגעדען בייסען זאפפט אונד מען צום אנבייא. אונד דיעזעם מיס איך זאפפט געגעבען "ערדען, דאמיט "יייר נכט שאן עטצט דיא בעגסס-ערגיינג ערגטע שערגינגען. דיא אבערגיינ-שאפטע מיססען אללא אנגעגריפען "ערדען, דארט, דיא אנבייאמען נאטהיגענדיג איזט, דען געבריך זא-גליך אנגעגעבען, דאמיט דיעזען גגעגעגען גליך געהאלפען "ערדען קאנגע, אין זאללען נאטהלי-דענדען גגעגעדען מיס איך דיא שטייער-אינטרי-בונג אפגעשאפען "ערדען."

דער דעפיוטירטע לודייג מאטשארי אנגטע דיעזעס: "דיט מעגשען-געדענקען "יאר קיינע זא שלעכטע ערגטע. דיא גראס-גרינד-בעזיטצער האב-מען "יעניג אינד דער שטאנד דער לייגן-גרינד-בעזיטצער איזט זא, דאס זיא נאך נייא-אהר קיין בראד מעהר האבען "ערדען. מאן זיעהט אלזא אין דער טהאט אינעם אללעמיינען נאטהשטאנד ענט-געגען. דיא רעגיערונג מאנע דאהער דיא זאכע ערנס-טער נעהמען אונד איך איסאדרענטליכע אנאורד-נונגען פאר בעריטעט זיין."

* * *

גראף אנדראשי האט בעריטס "יינן פיערלאס-סען אונד בעפינדעט זיך עטצט הייר. נאך גיע איזט אין מיניסטער מיט זא פיעל עהרען פאן זיינער שטעללע צוריקגעטעטען, אלס גראף אנדראשי. זיין אבשיעד פאן דען בעאמטען דעם איסיערטיגען מיניסטעריאלס "יאר אין הערצליכער אנ נד הד-רענדע. דאס גאנצע "יאר אין הערצליכע אן דען גראפען אנדראשי לייטעט: "יינען איך אהרעם "יאנשע גענגען מיינען "יללען אונד צו מיינעם בעריעהרן נאכ-געבען אונד דיא פאן אהרער שטעללע עגטאלאסען מיט, זא גשיעהט דאס נור דארטע, "יייל אך אינען האהען "ערטה איט דיא עדדאלטונג אהרער גע-זונדהייט לעגע. דיא עטצט "יעגען אהרער פיעלען שטאאטס-גשעפפטע אנגעגריפפען איזט, דיא האבען "ערהענד דער לעטצטען 12 יאהרע, אין אינער דער עראינגיס-ריכטען אונד דענקווירדיגסטען צייט, אינ-טער שווערער פערانטווארטונג, מיט מוטה, קראפט אונד עריפאלל געארבייטעט, אונד דיא קאנגען דאהער מיט פאללעערבעטענער בעפריעדיגונג אים דיעזעם קרייג שיידען. אין יעלכעם דיא מיינער מאגאריע אונד מיינעם דייזע דיא הערפאדאגענדסטען דיענס-טע געלייסטעט האבען. — אהרען עפטיגען ריק-טרטס בעטאכטע אך עדאך קיינעספאללס אלס דאס עגדע אהרעם פאליטישען "ירקענס, פיעל-מעהר האפפט אך נאך. דאס זיא, נאך "יעדער-עדלאנגונג אהרער גענוגדהייט, בעריטיללנסט מיינעם הייס פאללען "ערדען, זא אפט איר אהרע טרייען דיענסטע "יעדער אן אנשפרך געדענען אללטע, — מיין פאללעס פערטרייען בלייבט אה-גען עבענזא גערארט דיא מיינע דאנקבארסטע אנ-ערקענונג." — פראגען "אגיזע.

אין זיינער "נאר-דישען אללגעמיינען צייטונג" "יידמעט פרייסס בייסמארק דעם פאם מינס-טעריאלס שווערגען גראפען אנדראשי פאללגענדע "אבטע: "דיא דעם גראפען אנדראשי זא טהייל גע-"ארדענע אינסעראדענטליכע הולד זיינעם קאיזערס עגטשפרייכט דען איסערגעאדנליכען דענסטען, "יעלכע גראף אנדראשי לייסטעט, אבער איך דיא הערשער אללער איראפעאישען שטאאטען בע-גליטען דען ריקטרטט דיעזעם מיניסטערס, "יעל-בער איממער פערגעסען פאר בעגינן דער גראפען אר-בייטען אינצעלנען גגעגעדען דעם לאנדעס, טהיילס דורך ארבייט-געבען, טהיילס דורך געלד-לייהען צו הערלפען, יענן יייר "יללען, דאס קיינע גראפען גענשטעדע, פיעלע געגעדען בייסען זאפפט אונד מען צום אנבייא. אונד דיעזעם מיס איך זאפפט געגעבען "ערדען, דאמיט "יייר נכט שאן עטצט דיא בעגסס-ערגיינג ערגטע שערגינגען. דיא אבערגיינ-שאפטע מיססען אללא אנגעגריפען "ערדען, דארט, דיא אנבייאמען נאטהיגענדיג איזט, דען געבריך זא-גליך אנגעגעבען, דאמיט דיעזען גגעגעגען גליך געהאלפען "ערדען קאנגע, אין זאללען נאטהלי-דענדען גגעגעדען מיס איך דיא שטייער-אינטרי-בונג אפגעשאפען "ערדען."

דער דעפיוטירטע לודייג מאטשארי אנגטע דיעזעס: "דיט מעגשען-געדענען "יאר קיינע זא

אך איינגן נייען „טלית" קיפען קאנגען. דען אונ-טערשיד צווישען תפלין, דיא דיריעקט פאן ר' הילל הערר־הרען, איז אנדערען תפלין, קענגט דיא קאמ-מיסאן ניכט!" — דער יודע האט געגען דיעזע ענט-שיידונג דיא אפפעללאציאן אנגעמעלדעט. (זא שיינט דער בעריכט אים „עפעטער ללאד". אונד שיינט, דאס דיא גאנצע געשכטע נור פאן איינעם שאמס-פאגעל ערדיכטעט וארדע, דער ניכטס וויכטיגערעס צו טהון האטטע. אלס דיא אדטהאדאקסען ווידען איין ווענג לעכערלך צו מאכען. אין דער גאנצען גע-שכטע פערד ענט נור דיא פערזיכערונג דעם ווישען ארטאָקאטען פאללען גלייבען, דאס נעמליך זייגע תפלין ווידערלך גאנץ נייא זינד, דא ער זיא ניע בע-נוטצט האט!

* (זעלבסטמארד — ווענען איינעם יידישען מעדכענס.) איין 23-יעהריגער סאלדאט, קאטהאלישער רעליגיאן, איים פעסט געבערטיג, וואר זייט אהרען אין איין יידישעס מעדכענס איים דעם בענאכבארטען ראכאש-פאלאטא פערלעבט. דיעזער יאללטע נאך יייען ווייזע, איים דארט מיט זייגער געלייבטען איינע „צייטל-עדע" איינגעזעהען. דיא מוטטער דעם סאלדאטען, יעל-כע איינע שטרענגע קאטהאליקין איזט, יאללטע עס ניכט צוגעבען, דאס איהר זאהן איין יידען-מעדכען הייראטהע. אללעס בוטטען דעם איים ליעבע האלב-וואהנזינגען זאהנעס נוטצטע ביא דער אלטען פייא ניכט. דיעזער טאגע זאגטע ער צו דער־יעלעדין: „מוטטער! ווענן דיא מיר בינגען 48 שטונדען נוכט דיא שרייפליכע בעיוללעגונג ערטהיילען, דאס ווענ-מעדכען הייראטען צו דייפען, זא ערשיעסע איך מיך. דאריים געבע איך איהנען מיין עהרענ-וארט!" דיא מוטטער לעכעלטע אונד זאגטע: „נין, נין, דאס ווייסט דיא ייאדל בלייבען לאססען!" „אלס נאך 48 שטונדען דיא בעיוללעגונג דער מוטטער ניכט ער-טהיילט וואר, בעגאב זיך דער יונגע מאגן נאך דא-כאש-פאלאטא. אנגעהיילט זיך עטוא איינע האלבע שטונדע מיט דער געלייבטען, דיא איהן בים פארטוגהען איים דיא נאססע הייים בעגלייטעטע, דער פערבאבשיעדעטען זיא זיך. קיים וואר דער יונגע מאגן 20 שרייטטע גגאנגען, אלס איין שים פעיל. ערשרעקט בליקטע דאס מעדכען צוריק, דיא איה-רען געלייבטען איים דער עדדע צוזאממענגעשטרעקט זאה. אלס זיא איים איהן צוילטע, וואר ער בע-רייטס טאדט. דיא קוגעל וואר איהם געמליך הערין געדרונגען. (הער מאכט מאן דער דאדט-הערצונג מוטטער בוטטערע פאר־ייפ, ייייל זיא דען טאד אהדרעם זאהנעס פערא־וואכט האט. ייי גליבען ערדאד, דאס עטצט נור איין מענטשענ-לעבען פערא־נגליקט וארדע. ווערדענר ביא איינער צייטל-עדע צווישען איינעם כאטהאליקען אונד איי-נער יידין נעייים בוידע אידר לעבענלאנג אנגלילקלי זיגר. יא, דאס אנגלילק ערשטרעקט זיך איך איים דיא נאכקאממען. דיא קיינע יידען אונד קיינע כא-טהאליקען זיגר?)

טעלעגראפישע דעפעשע.

וו י ע ן 8-טען אקטאבער. אין זיינער טהראנ-רעדע ערוועהנטע איך דער קאזער, דאסס דאס נייע ארמעע-נעזעטצ אים רייכסראטהע צור בעראטהונג קאממע. פאן איינער ארמעע-פערמעדערונג איזט אבער קיינע רעדע. דער קאיזער זאגטע: „ביא דיעזעם מיליטער-נעזעטצע מיססען דיא הערדען דעפיטירטען דאראן דענקען, דאס דיא מאנארכיע אממער יאהל-בעיאהפעזעט אונד גערייסטעט דא-שטעהען מיססע, אים זיך צו יעדער צייט גגענען יע-דען אנגריפ צו פערטהיידיגען; עדאך ווערדען אי-ניגע מאגליכען ערשפארנגען פארגעגאממען."

געשעפטסבעריכט

פעסטער פרייזע.

נ ע ט ר י ד ע-נ ע ש ע פ ט, פאן וו י י צ ע ן וואר נעס-טען פיעל צו מארקטע גגעראכטט, דער פערקויף וואר גוט, פערקופט ווארדען 20000 מצר.

ווייצען טהיים נייער 200 מעטרצ' 77 קילא 13.30 גולד. 800 מעטרצטר, 77 קילא 13.57½ גולד. 200 מעטר-צטר' 77 ק' 13.65 גולדען.— 200 מטרצ' 76 קילא 13.45 גולד. 100 מטרצ' 76 ק' 13.40 גול. — 100 מטרצ' 76 ק' 13.42½ גול. 100 מטרצ' 75.6 קילא' 13.25 גול. באנאטער (נייער) 200 מטרצ' 76 ק' 13.20 גול. 200 מטרצ' 74.5 ק' 13. גול. (אללעס פער דייא מאנאטע.)

ווייצען פער הערבסט 13.40—13.50 גולד.

האפער פער פייה-יאהר 6.90—6.95 גולד.

מ ו ק ו ר ו ץ באנאטער פער אקטאבער 6.75—6.85 גולד.

וו י ע נ ע ר ש ל א כ ט-פ י ע ה מ א ר ק ט. דער אייפ-פייעב אויף דעם ווייענער שלאכט פיעהמארקטע אם 6-טען ד. מ. בעשטיג 2702 שטיק. דאפאן וואהרען 1297 אונגארישע 1237 אנדערע אונד 168 דייטשע. דיא פייייז שטעללטע, ווי פער 100ק. : אונגארישע מאסט-אכסען 54 — 57 גולדען, פאלנישע 53—57 גולד. דייטשע 55—58 גולד.

ז ע ל ב ס ט-פ ע ר ש ט ע ר ל י כ ן ראנן אינזער נעכ-סטעס בלאטט ווענען דער הילגען פיעהטאגע ערסטע נעכסטען מאנאטאן ערשיינען.

פעראנטווארטליכער רעדאקטעור: מאיר בר־י רייז.

בעהית

אל כים ד' עבאית ידרני, מפרי הגעס יהגמדים שמעני, ידוה לני לעגנ ולמשיבת נפש, אשרי עין ראתה כל אלה: הכרם הזה הוא הכרת „לא אלמן ישראל" ביאנאשדאזא ע"א. שם ידרני עמדני על כיר הבחינה הנכון את הצאן נאו הרשים, ילדי בנ". בעזהיני בכל שנה ושנה, ודוה לני ששון שמחה באשר שמעני תלמידים, שדוה שנוי בפרים „פרק הזהב" מישא יעד נגריא עם לרבות שלמדו „ב' הושיבו" ידעי „ב' אלו שריפות" בדיון הזה. יכל זאת ידעי על ביריין ותעלה על בילנה את יראת אלקים אשר נסמה בקרבם, יראת אלקים מרחפת על פניהם. כלם ודע ברך, ודע אמת, ודרוים ומגדלים, רעים נאמנים, עשים מלאכתם באמונה. ומי האיש ירא אלקים ולבי נאמן לאלהינו שבשמים. אשר לא יאבה להחזיק ולתמיך בכל כח את הכרם הזה: יאת לב אחבנ" באני לעורר: נא ונא ביאו אל תוך כרמיני לסעדו, ולתמכו, וזכות ת"ת הרבים, ובפרט לבני עניים אשר מהם תצא תורה, יגן בעדכם! — נאום אלה דברי החתומים למטה.

„אנאשדאזא ע"א, יום ב' לסדר לעברך בברית ד' אלקינו תרל"ט לפ"ק.

הק' מרדכי במהרר"י וצ"ל ריינגענעלד.

רב דפה והגליל יע"א.

מאיר יאללענשטיין, רב בבעזע יצ".

הק' צבי הירש יייס, בן מהר"ם נ".

שטעללען-געזוכע.

איין תלמיד מובהק פאן הרב הגאון והצדיק מוה' משה שיק ז"ל אבדק"ק הוסט, דער כתבנ מנאגני זמנני המפרסמים בעוטצט אינד מעהרערע יאהרע הערזורך אין קהלות חשובות אלס תלמיד-תורה-לעהרער מיט בעסטעס ערפאלגע פעגיגטע אונד איך הויר אין משקאלין אין דיעזער איינגע-שאפט ווירקטע, ערזוכט דיעיענגען עלטערן, יעלכע אירהע קינדער על דרכי התורה והיראה מגדל זיין יאללען, זיא הויעהער צו ברינגען, זיא יערדען אי"ד איין תכלית גדול האבען. דער אינטערעסיט בע-שטעהט אין תנ"ך דקדוק גמרא תוס' ומפרשים ראשונים ואחרונים באופן היותר מעיל. איך פאסט אונד קייארטער קאנגען זיא ביא איהם על צד הזוה בעקאממען. נעדעדעס אובער געפערטיגטען לאנ מאן ביא הרב הגאון אבדק"ק טשאבא ערפאהרען, שמואל מארגענשטערן, אין משקאלין.

דיא געפערטיגטען הערזוגען שללעהרער, דער העברעאישען, אינגלישען אונד פראנצאזישען שפראכע אין ווארט אונד שריפט מעבטע. (פאטער איך תלמידיש-טהעאלאגיש, זאהן עטיאס מוזקאלישע געביילדעט) ווישען אינגען אינגען עשטשפעבענדען פאסטען אלס ערציעהער אדער אלס שללעהרער פיר דען קינפטיגען זומעסטער. געפעלליגע אנטראגע ווערדען זאפארט בעאנטווארטעט.

מ-ס י ג ע ט, 1879.

יאקאב יייס, פאטער. — לעאפאלד יייס, זאהן.

דאס בוך „דער פראקטישע בוכהאלטער."

אינליטינג. אים אינפאכע אונד דאפפעלטע בוכ-האלטונג זעלבסט צו ערלערנען. דיא געשעפטס-בוכער אינגעריכטען צו פהרען אונד אבגיטליעסען, נוטצליך פיר יעדען קיפמאנן. פייז 1 גולדען ע. ו.

צו האבען בים פערפאססער

M. Geller, Budapest, Petőfygasse Nr. 2.

ייער אינען גהרען ע"ו" משטעללטס פאסט-אנוייזונג אינגעגעבע, ערהאלט דאס בוך פארטא-פריי אינגעזענדעט.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פרוכטע.	מיטאלשנט פר. דצנטנר	פרוכטע.	מיטאלשנט פר. דצנטנר	פרוכטע.	מיטאלשנט פר. דצנטנר
ווייצען נייער נאגאשער	—	קאן			
„	75	נדרסטע מאלץ	72		
„	76	נדרסטע פיעסטער	62		
„	77	ראגער	41		
„	78	קוקורוץ נאגאשער	—		
„	79	אנדערער	73		
„	80	הייזיג	—		
„	74				
„	75				
„	76				
„	77				
„	78				
„	79				
„	80	

געזעצ־בוכעס ניכט פערא״נבאר זינד. עדסט אין פאלגע דיעזעס א״ששיר־כעס קאנגט דא גלייכ־שטעללונג דער ״דען צור טראט ״ערדען. מאן קאנגט א״נג פערשטעלצונג האפפן, נאכדעם דא בעשטיממונגן דעס „תלמיד״ דעס ביישיר־לכען געזעצט־בוכ געגנאכבער אלס „אנגלטיג״ עלקלערט ״ערדען״. דעס איזט אין רימענען ניכט גשעהען. ״עס־האלב דענן אייך א״נג עמאנציפא־ציאן דער ״דען, דא א נג אינד ניממער ״ערלוכט רימענען ״ערדען פאר אינזערע בעפאלקע־רונג דא האכסטע געפאהר ״ערע״ — קיים דאס ״דעזער דעפיניטיע זינג ״דענ־פינדלכע דערע בעגריפע אמטע, אלס א״נג פאן צאהלרייכען רי־מענען אינטערעסירטע פעטציאן צור פערלעזונג געלאנגטע, אין ״עלכער דא קאממער ערזוכט ״ערדע, קיינע א״נגעגיגן ״דען דאס בייזיר־דעכט איניריטען צו ״אללען; ״ענען דיעזער פעטציאן ענטשפאנן זיך א״ן דעפפענטלאמפפ, בין דער מי־נישטער־פ־ערזיכטען צו פאלגענדער ״ערלקלערונג זיך ערפאהר: „מיינע הערען! איך קאנן עס נור טיעף בעדויערן, דאס מאנכע דעפיניטיע ניכטס ״בטיגע־רעס צו טהון האבען, אלס דא בעפאלקערונג צור אינטערעסירטע אמטע, אלס א״נע פאן צאהלרייכען רי־מענען אינטערעסירטע פעטציאן צור פערלעזונג געלאנגטע, אין ״עלכער דא קאממער ערזוכט ״ערדע, קיינעס א״נגעגיגן ״דען דאס בייזיר־דעכט איניריטען צו ״אללען; ״ענען דיעזער פעטציאן ענטשפאנן זיך א״ן דעפפענטלאמפפ, בין דער מי־נישטער־פ־ערזיכטען צו פאלגענדער ״ערלקלערונג זיך ערפאהר: „מיינע הערען! איך קאנן עס נור טיעף בעדויערן, דאס מאנכע דעפיניטיע ניכטס ״בטיגע־רעס צו טהון האבען, אלס דא בעפאלקערונג צור אינטערעסירטע אמטע, אלס א״נע פאן צאהלרייכען רי־מענען אינטערעסירטע פעטציאן צור פערלעזונג געלאנגטע, אין ״עלכער דא קאממער ערזוכט ״ערדע, דאס לאנד איזט אנעהען אין א״פפענונג. דא פער־געסען זיך אבער איינע דעפיניטע זאנאר זא־״״ט, איינגן א״פפיר אן דא שטארב איזט דא־פפ־בעפאלקערונג דער מאלדא צו רכטען מיט דער א״פפאהרערונג. דאס אללעס זיך אס פ־טען אבער ב ע״״ א פ פ נ ע ט נאר אפפס בעגעגען מאנג; „אס זאלל דיעזער א״פפיר בעדיטען; „לל מאן עס״א דא ״דען אכערפאללען אינד ערמאהדען; אדער גלייכט מאן, דורך דיעזע בע־״פפענונג בלאס דא רענערונג צו ערשיעדען, דאס״ט זא פיר דא ״דענ־עמאנציפאציאן נכטס טהון; איך ערקלערע נור דאס איינע: דיעזעס פער־פאהרען איינער הערען דעפיניטען קאנן דאס לאנד אן איינע גראסע־ע נעפאהר בריינגען, אלס דא ״דענ־עמאנציפאציאן״ — (דא ״״ט דא בעיכ־טע אינדער דען שטאנד דער ״דענ־אנגעלעגענהיט אן רימענען, ווערד פערדאממענגערעטה זינד פאר אללעס ענג ״ינגען ״דען, ״עלכע אס נור פיר זיך דאס בריינגערעכט צו ערזאלטען, מיט דער רעגיע־רונג אן אללער שטללע אין אכערא״נגאממען טרעפפען ״אללטען, ״אבער אללע אכערגען ״דען דאס לעערע נאכזוהען העטטען. אן נאך דאדע־רעס גראדע פערדאממענגס־ אינד שטראפ־״״דיג זינד אבער ענג דעפיניטען, ״עלכע אס נור דא ״דענ־עמאנציפאציאן צו הינטערבריינגען, דאס פאלל זאנאר צים ב ע״״ א פ פ נ ע ט ע ן ״דערשטאנ־דע ״״ינגן; ״ענן דא רימענטע ענגערונג זיך נכט

שטארק נעגען פיהלט, זא מיסטען אינפערגלוך דא גראממעכטע אינגרייפפען, דאמיט נכט אנשטאטט אינער ״דענ־עמאנציפאציאן אין רימענען אין ״דענ־בלוט־באד״ בעזערקשטעללונג ״ערדע״) — פאם 11. דיעזעס ״ערד נאכטרעגלך אים בוכאיעסט טעלענראפפן, דאס דא קאממער נור ענג ״דען עמאנציפרען ״ללל, דא אין דער רימענשען אימטע ״ערקלך געדענגט האבען. (נט. דאס דא ״״טע נכט אינפאך זאגען, זא ״אללען נור ענג ״דען עמאנציפרען, דא אין דער אימטע פיר רימענען זיך ״ערקלך „אינפפפערט״ האבען; דען „טאר־טען ״דען״ מאכען זא שאן גערנג דא גלייכבערעכ־טיגונג פאר״״ען).

* (א״״נע א״נטערעס פ א נ ט ע ״״דע נ־פ אמ״ל״ע אים פ״ר״ס ט ע נ־ט הומע ב ו ל נ א ר״ ע ן.) דא פאל״״טען בלעטטער בריינגען פאלגענדע אינטערעסאנטע מיטטהיילונג: אן שמולא (נאך־בולאר״ען) דאס דיעזער טאגג דאס הויפפ אינער ״״טען פאמיליע צים בעצירקס־ריכטער אינד בעקלאגטע זיך דאר״בער, דאס מאן פאן אידם נגמעדר שטערן פאדערע, ״ערלאנגע ער, זאלאנגע שמולא אינד נאגן בולגא־רען אינטער טרקישער הערשאפט זיך בעפאנד, קיינע שטערן צו צאהלען פערפפלכטעט ״אר״. — דער ריכטער פראגט פערא״נטע: „״א איזט דעם דענן מאגלך, דאס דא בוהרער פאן דער שטייער בעפ״״ט ״ארען״? — דא אנט״ארט לי־טעט: „דערר ריכטער: ״״ר זיר בעריכטעט ״דען א״ם אינגאר״. ״״ר דאבען זיך אחרהונגערעטען פאן דען סולטאנען דא בעפ״״אנט פאן ״ערער שטייער ערהאלטען, דער דאבען ״״ר דערכבר דא ש״״פפ־לכע ציאנג דעם ״ענגיגערשטען סולטאנס״ — דער ריכטער פראגטע ״ערער: „אפ״ ״ארדע אר דענן דעזע שטיערפ״״ט אינגערמט״ — דער ״״ע ערריכטער נאגן קיינן: „״״ל ״״ דערגעזיצט דאס בעפעסטיגט אפען אן דא טרקען אינפע־לגפערט דאבען״ — דער ריכטער פ״פפט גן דא ש״״פפען, ״אר״ ״״ילל בעשטעטיגט ״אר״ דאס דא אר־אר־לגטעדען דערערר ״דען אים 16־טען אינד אר־דערטעע. אלס דא טרקען דא עפפטנג אפען בעלאגערטען, דען טרקען צור גראבערונג דערערר פפטנג טראטזקלך ערר בעהפלך ״ארען אינד דאס זעלבע דאנן אממער פ״ר דא טרק״א גנגען עפטערר״״ דער ריכטער ״״ען דען ״דען טראטצדעם מיט אפען נכט מעדר אים בעדטעע דער טרק״א: „״״ענגם דאס דא טרק״א אין נאך־בולגא־ען״, ״עלכעס נגמעדר ערלבפפטעגע־דן אים״. דא אלס פ״״־ריכטער, אין דאר דאבען, ״״א אין פאטער דאבען לאנגן, אלס אים דען דאן דענן אינגעלגט, דאס ס״ פאם אפפן אנשטאמט״.

„מגנגן, לאפפט איך אגגן! (דעך דא גדולם־טען מאגדען) איך דאר דערגעד מיינער ״״ינגן גלקלגטער אלס אידר. דא מיסטען דזסטען פ״״ינגטפטער דער גדר־לוסטגגן, דאס דזסטען פ״״ינגטפטער דאר אגמער מיט־הן, פאן מגנגלגר שפערגן אינד ערלבפפטפנדגקגן, דאר אגמער גגנגגן זיך פאם מאגגן אגגאבגגגן צו מא־כגן. דא פ״״ינגטפטער אן דזסלאנד מיסטען זיך פ״״ינגטפטן זגלבפפ ערגפפדען, דאגד דא מגנגגר דגנגגלר דגנגגן, דזסלאנד דערדען דאס דא פ״״ינגטפטער צו אללגפפ צו־גגלאפפטגן, דא דערדען דאקטאדען אינד בגאפטפ, דא די־״״ינגטן פ״״ינגן אינד מגדגגן דאלטגן דאדגר מיט אינס אינד דאלגגן זיך פאן דען מגגגגן גגגגלר עגאנציפדגן, דא דא אדגר דאגלבגן גגגפ אגגדדגגגן דגר: דא ערקלדגגן דען אינגגגגגגגגן אינד אינגגגגגגגגן אינד אינגגגגגגגגן אינד

פערשיעדענע ניאיגקייטען.

* (ליידענשאפטליכע בעווע-גונגען וועגען דער יודענ-פראגע אין רוסלאנד.)

דיא יודענשאפטליכע בעווע-מונגען דיסס טעגליך לידענשאפטליכע בעוועגונגען אונד דעפעטונג קעגעפפע הערפאר. דיא לאזונג, וועלכע דיא רעגיערונג ערצעלען וועלל, בעפ״רגונג ניע-מאנדען, דיא גראם-מעכטע זונד דעמעטיג ניכט צו-פערזוכלבען ניכט צופ״רערן, אונד דיא ״יודען זעלבסט זונד מיט דעזער לאזונג נאך ״ענגער צופ״רערן; שאן אין פאר״גער ניממער האבען ווי״ר מיטגעטהיילט, דאס אינע פארטיא דער רוסענשען ודען דען פלאן, דאס פאר״לפ״ג נוד 1074 אויראלטען עמאנצ״ירט ״ערדען זאללען, אלס אינען ״פפרעאטה״ ערקלערט האבע. אין דער טהאט מאנסען מיט דעזעם פלאנע עבען נוד ענגע 1074 פערזאמען זיך בעפ״ינדען. דע-רען גלייכשטעללונג אינפערציעלל ערפאלגען אללע-טע. דעזעם ״ארען גע״יפפענלא גענגע, מיט דער רעגיערונג אינגען זאללבען פלאן צו פערא״בארען, דיא ״אללשען עבען ״נוד זיך״ דעפטען, אינבעקיר-מערט אים דיא לאנגע אנדערע צאהלייבען גלי-בענס-גענאפסען אין רוסענען. נון ווירד אים בוקא-דעסט פאם 9. דעזעם פאלגענדעם מיטגעטהיילט: דיא דאס פערצייכנים פאן נוד 1074 ״ידען. דיא זא-גליך עמאנציפירט ״ערדען זאללען, אין ״ידשען קרייזען זעהר באלד בלוט געמאכט האט. זא ״ידסטע דיא רעגיערונג דען ״ידפטשטיערן דען מוד צו שטאפפען. זיא ״ידפטשטיערן דען מוד צו פערצייכנים פאן 1074 איף (150 אויראלטען, דאס״ט דיא איגפלי״יססטען ״ידען בעפ״ידערונג ״ידערדען אונד זיך צו דיעם קאמפפע נעגען דיא רעגיערונג הינ״יסען לאפסען. טהאטזאכע איזט עס, דאס עבען דעזעם איגפלי״יסען ״ידען אין רוסענען געפ״ספען, לאן גענגע ״ארען. דעזעם פאר״שלאג דער רעגיערונג, דער איהנען זעלבסט דאס בוכסטא-בען אין״יסטע, אנגעזעהען, דעפטען דיא איב-רען אויראלטען גינגעהר נעפ״ידערונגען, דא דעפ-טע דיא רוסענשע רעגיערונג. דיא גראם-מעכטע זאללדיר אין לענגסטעם גזעפעטה. דאס מיט דעזע ״ידען ״ידענען דער קאמנצפאצאן אין פ״ידערלבעם א-בעראנגאמען״ געפ״ראפפען ״ארדע. דיא ״ידפ״ראלב דיא מעכטע קרייגען נוד דאבען, נעגען דיזע לאזונג דער ״ידען-פ״אנג צו זין. אללען קיים דאס דיא אויראלטע״ע נעגיערע צו בוקאדעסט פאן דעזעם ״נעגיפפעללאזונ עמאנצ״אצאנגס-דאנערע״ ע״פ״דה. אלס זיא אינע זטעגנג אבהעלט אונד דען בעפטלם פאפפטע, פאלגענדען פ״אפטעם דען רוסע-נישען קאמפען צו אונטערבי״ען: ״ארע קאם-מערן: דיא ערגעבנעסט אונטערצ״ייגנעטען אויראל-טען האבען אין ערפאהרונג געבראכט, דאס אי״-נגע ״ייכע אונד אינפלי״יכע ״ידען מיט דער רע-גיערונג, וועגען לאזונג דער ״ידען-פ״אנג אונטער-האנדלען אדער זאגאר אין אינבראינקאממען גע-טראפפען, דאס פ״ערפטפפ דער העבייא איזט, דאס דעזעם פערזאגען, וועלכע נור דיא איינגען פאר״טהיילד אנשטעבען אונד אים דיא צוקונפפ אירער גלי-בענס-ברידער זיך ניכט קוממערן, אלס דיא פ״ערטע-טער דער גזאמטען ״ידענשען אללגעמיינען״ מעגי-ענס״ זיך איס״גבען, אין דערען נאמען דיא אויך דעזעם פערזאללגען אונטערהאנדלונגען פ״הרען. דיא אנ-מאסונג אונד גווי״ס״פעללאנגקייט דעזער פערזאגען מ״פפען ווי״ר מיט גערעכטעם אויטללען אונד פערא״ב-טונג צוריקזוזען. ווי״ר ערקלערען דאהער, דאס דעזעם פערזאגען ניכט אינזערע פערטע-טער זונד אונד דאהער קיין רעכט האבען, אין אינזערעם נאמען אינגעגנד וועלכע פערהאנדלונגען צו פ״הרען. ערדעם אינבראינקאממען, וועלכעם דעזעם ליעגט מיט דער רעגיערונג בעצוגלך דער לאזונג דער ״ידענ-פ״אנג טרעפפען זאללען, ערקלערען ווי״ר אים פאר״הונדערט אלס נכטס אונד נולל״ — דער פאלגע-פפלך אלס נכטס אונד נולל״ — דער פאלגע-שעפ״ה״אנטע דעזעם רעגיערונג-פ״אנזאמלונג ביא אונד ערהעלט אינע אבשרי״פט דעזעם פ״אטעם-טעם, אבריינגענס ״ארדע דער פ״אטעסט אין 50 גלי״בל״טגערען אבשר״פטען אנגפפערטגט, אים אים גאנצען לאנדע זיטענס דער אויראלטען מאנליכסט צאהלרייכע אונטערש״ריפטען צו זאממלען. ״אראן דער פ״אטעסט ביא דען לאממערן אינגעריכט ווירד. — אין דעזער ״ייטע געשטאלטעט זיך דער קאמפפ דער אויראלטען גגען דען פלאן דער רעגיערונג בעטרעפפפ דער לאזונג דער ״ידענ-פ״אנג, אבער אין דען קאמפפ דען זולבסט איזט אין״ ״ענג אים-ווכט פאר״הונדערט. דאס דיא רעגיערונג פ״ר אהרען פלאן אינע ״מאראיטעע ערהאלטען ״ידרדע. אין ״ידענ-פ״ינדלבער דעפ״טרעטער, דער נראפפען אינ-פלם האט, זאגטע אין דער קאממער-זיטצונג פאם 10-טען דעזעם אונטער אנדערם: ״מיינע הערדען! געבען ״ייר אונס קיינער טייטונג הין: דיא ״ידען ״ידרדען זיך מיט דען רוסענען נע פערשמעלצען, דא ״ידרע זיך אדרע רעליגיאזן פ״ר״ידען פ״ר״ידען געהרנערען זונד. ״ייא לאנגען ״ייר אללא דען ״ידען דאס רוסענשע בירגער-רעכט אינ״ידען. דיא דאך גיע אינד גנמעער ״ידרלבטע רוסענען ״ידרדען לאנ-גען; אלס פ״אנקרייך צור צייט נאפאלעאן I. דיא ״ידען עמאנצ״ירטען ״אללטע, דא ״ידרע פאר אל-לעם אין ״ידשיעם ״פרדרען״ אינבעראפען. דעזעם פ״ר״ידרען״ מיטטעל אפ״ס״פרעכען, דאס דיא בעשטע-מונגען דעם ״תלמוד״ קיינע גולטגקייט האבען. ״ייא ערגעבנעסט אונטערצ״ייכנעטען אויראל-טען האבען אין ערפאהרונג געבראכט, דאס אי״-נגע ״ייכע אונד אינפלי״יכע ״ידען מיט דער רע-גיערונג, וועגען לאזונג דער ״ידענ-פ״אנג אונטער-האנדלען אדער זאגאר אין אינבראינקאממען גע-טראפפען, דאס פ״ערטפפ דער העבייא איזט, דאס דעזעם פערזאגען, וועלכע נור דיא איינגען פאר״טהיילד אנשטעבען אונד אים דיא צוקונפפ אירער גלי-בענס-ברידער זיך ניכט קוממערן, אלס דיא פ״ערטע-טער דער גזאמטען ״ידענשען אללגעמיינען״ מעגי-ענס״ זיך איס״גבען, אין דערען נאמען דיא אויך דעזעם פערזאללגען אונטערהאנדלונגען פ״הרען. דיא אנ-מאסונג אונד גווי״ס״פעללאנגקייט דעזער פערזאגען מ״פפען ווי״ר מיט גערעכטעם אויטללען אונד פערא״ב-טונג צוריקזוזען. ווי״ר ערקלערען דאהער, דאס דעזעם פערזאגען ניכט אינזערע פערטע-טער זונד אונד דאהער קיין רעכט האבען, אין אינזערעם נאמען אינגעגנד וועלכע פערהאנדלונגען צו פ״הרען. ערדעם אינבראינקאממען, וועלכעם דעזעם ליעגט מיט דער רעגיערונג בעצוגלך דער לאזונג דער ״ידענ-פ״אנג טרעפפען זאללען, ערקלערען ווי״ר אים פאר״הונדער אלס נכטס אונד נולל״ — דער פאלגע-פפלך אלס נכטס אונד נולל״ — דער פאלגע-שעפ״ה״אנטע דעזעם רעגיערונג-פ״אנזאמלונג ביא אונד ערהעלט אינע אבשר״פט דעזעם פ״אטעם-טעם, אבריינגענס ״ארדע דער פ״אטעסט אין 50 גלי״בל״טגערען אבשר״פטען אנגפפערטגט, אים אים גאנצען לאנדע זיטענס דער אויראלטען מאנליכסט צאהלרייכע אונטערש״ריפטען צו זאממלען. ״אראן דער פ״אטעסט ביא דען לאממערן אינגעריכט ווירד. — אין דעזער ״ייטע געשטאלטעט זיך דער קאמפפ דער אויראלטען גגען דען פלאן דער רעגיערונג בעטרעפפפ דער לאזונג דער ״ידענ-פ״אנג, אבער אין דען קאמפפ דען זולבסט איזט אין״ ״ענג אים-ווכט פאר״הונדערט. דאס דיא רעגיערונג אין״ פלאן אינע ״מאראיטעע ערהאלטען ״ידרדע. אין ״ידענ-פ״ינדלבער דעפ״טרעטער, דער נראפפען אינ-פלם האט, זאגטע אין דער קאמפפ-זיטצונג פאם 10-טען דעזעם אונטער אנדערם: ״מיינע הערדען! געבען ״ייר אונס קיינער טייטונג הין: דיא ״ידען ״ידרדען זיך מיט דען רוסענען נע פערשמעלצען, דא ״ידרע זיך אדרע רעליגיאזן פ״ר״ידען פ״ר״ידען געהרנערען זונד. ״ייא לאנגען ״ייר אללא דען ״ידען דאס רוסענשע בירגער-רעכט אינ״ידען. דיא דאך גיע אינד גנמעער ״ידרלבטע רוסענען ״ידרדען לאנ-גען; אלס פ״אנקרייך צור צייט נאפאלעאן I. דיא ״ידען עמאנצ״ירטען ״אללטע, דא ״ידרע פאר אל-לעם אין ״ידשיעם ״פרדרען״ אינבעראפען. דעזעם פ״ר״ידרען״ מיטטעל אפ״ס״פרעכען, דאס דיא בעשטע-מונגען דעם ״תלמוד״ קיינע גולטגקייט האבען.

פאללייטאן.

דיא יודען אין רוסלאנד.

(15-טע פאר״שעענונג.)

זעכסטעס קאפ״טעל.

דער סאראפסס, וועלכער אין רוסישער רעגיערונגס-בעאמטער איזט, וואר אלזא וועלכסס נהילוסס. אונטער דען נהילוססען, וועלכע ביא אים פערזאמעלט וואר״ען, בע-פאנדען זיך אויך דיא דורך אירע מאחסען בעריהמט גע-וואר״דענען נהילוססען נעזראנאף, פלאמין, באראנאף אונד דיא נהילוססען מאשורין, דער גולאבסנססע אונד נ״כסט-נע נהילוסס וואר פלאמין. דעזער וואללטע ניכט אללעס אומשטיר״צען, ער וואללטע נור דאס שלעכטע פערניכטען אונד דאס גוטע בעשטעהען לאסס״ען. ער וואללטע דיא לאנגע דער בויערן אונד ארבייטער פערגעסס״ען, אונד דא ער איך מיט דען בויערן אונד ארבייטערן אס בעסטען אומגינגען וואוסטע, וואורדע ער מיטטעלס פאן דען נהילוססען אינ-טער דאס פאלק נעשיקט, אום עס אויפצוקלרען אונד עס געגען דיא דיזקונדע רוסישע רעגיערונג צו דעגען.

דער ערסטע רעדנער אין דעזער פערזאמלונג״ואר איך דעזער פלאמין, דער אינבער דיא ״פאלגע ״ייטע בעיינס עשטאמטען מוסטס. „מיטבירגער! (אנטע ע״) מיין דייטש-כ״ריכטס ווירד אייגען נכט אנגענעהם זיין; וואס דיא קאמסונססען אין דעם נעגיערונגס-אנטעל מאכען קאנ-טען, קאנגען ווי״ר נהילוססען אונטער דעם אינגעבלדעטען רוסישען פאלק נכט אונטערגעהען. דאס רוסישע פאלק פערשטעהט אונס נכט, עדער רוסישע בויער האט נור פאר זיין עגסס אונטערעסס״ען, ואונס עקסיסטיר״ט פאר אירן נכטס.

דיא פערזאמלונג ערגעטצט זיך ווערד איבער דעזען עגסטטהיגנדען בעריכט, דער רוסיקאפפ״ע נהילוסס נע-דאנאף אונטע: „אללרס, וואס יעטצט בעשטעהט, איזט לעגסס; עס איזט דאהער נעגנס פאן אונס, ווענן ווי״ר אל-לעס בז״ יעטצט בעשטעהענדע פערגעסען וואללען, ווי״ר דיא מעגיסען עקסיסטיר״ען, דאכען זיך אונטער אירגען דיא שלעכטעסטען אינפ״ירמיר״ונגען, אינ״ריכטונגען אונד נעיואר-דייטען אינגעגנסטטע — אונד דעזע מיססען אויסגעראפ-טעט ווערדען, דער מאנן דייראאטט״ ״ ״ ווייב אונד דאס ״ ״ ״ קינדער אונד טהיערדאס דאס ״ ״ ״ ג פאמיליע. דאס מוס אבגעשאפפט ווערדען; דער מאנן וואגטס יעטצט נור פיר ״ ״ ״ ע פאמיליע אונד קוממערט זיך אים דיא אינדיגען מיטמענשען נכט; ווייל דער ווערל-וואנדער אין פאאר מיט אינאנדער פערבונדעט. מוס עס שאן לעבענסלאנגלי״ צו-זאממען זיין, ווענן עס זיך נאכהער אויך דאאס אונד פיר-אכטעט״ — דיא פאמיליע מוס אלזא אבגעשאפפט ווערדען; דער עגסטע מוס דאס אויגענמאס אבגעשאפפט ווערדען; דער מעגיס דאיס פיר זיך אונד פיר זיין פאמיליע אללין. קיין פערמאגען עייגענען, ווערד מוס פיר דיא נאאמטס-מעגיס״ריס אונד דער עייגענס מוס נעמיינשאפטליך זיין אללין נעהאבען; — אויך דיא מאראלישען אונד וויסס-ליכען אייגענשאפטען, וועלכע דיא מענשען בז״ יעטצט אנגע-נאמען האבען, מיססען אויפגאהבען; נכטס דאיס פאן דעם אלטען בלוטגען; דיזע בזיגען קיינען שטאאט, קיינע גע-לעגען; אבער אויך דעזע רוסען, אן אונס דיא פאאגע; וואס דיזע אויגענטליך וואללען? דיא אנגען: אויהר וואללט נור אללעס פערגעסען, אויהר זאגט אבער נכטס, וואס דיזע דאנן מאכען ווערדען?״

דיא פערזאמלונג ערגעטצט זיך ווערד איבער דעזען עגסטטהיגנדען בעריכט, דער רוסיקאפפ״ע נהילוסס נע-דאנאף אונטע: „אללרס, וואס יעטצט בעשטעהט, איזט לעגסס; עס איזט דאהער נעגנס פאן אונס, ווענן ווי״ר אל-לעס בז״ יעטצט בעשטעהענדע פערגעסען וואללען, ווי״ר דיא מעגיסען עקסיסטיר״ען, דאכען זיך אונטער אירגען דיא שלעכטעסטען אינפ״ירמיר״ונגען, אינ״ריכטונגען אונד נעיואר-דייטען אינגעגנסטטע — אונד דעזע מיססען אויסגעראפ-טעט ווערדען, דער מאנן דייראאטט״ ״ ״ ווייב אונד דאס ״ ״ ״ קינדער אונד טהיערדאס דאס ״ ״ ״ ג פאמיליע. דאס מוס אבגעשאפפט ווערדען; דער מאנן וואגטס יעטצט נור פיר ״ ״ ״ ע פאמיליע אונד קוממערט זיך אים דיא אינדיגען מיטמענשען נכט; ווייל דער ווערל-וואנדער אין פאאר מיט אינאנדער פערבונדעט. מוס עס שאן לעבענסלאנגלי״ צו-זאממען זיין, ווענן עס זיך נאכהער אויך דאאס אונד פיר-אכטעט״ — דיא פאמיליע מוס אלזא אבגעשאפפט ווערדען; דער עגסטע מוס דאס אויגענמאס אבגעשאפפט ווערדען; דער מעגיס דאיס פיר זיך אונד פיר זיין פאמיליע אללין. קיין פערמאגען עייגענען, ווערד מוס פיר דיא נאאמטס-מעגיס״ריס אונד דער עייגענס מוס נעמיינשאפטליך זיין אללין נעהאבען; — אויך דיא מאראלישען אונד וויסס-ליכען אייגענשאפטען, וועלכע דיא מענשען בז״ יעטצט אנגע-נאמען האבען, מיססען אויפגאהבען; נכטס דאיס פאן דעם אלטען בלוטגען; דיזע בזיגען קיינען שטאאט, קיינע גע-דעם רוסען איזט דיא פערזאן דעם רוסישען קאי-זערס זא הייליג וויא נאטט, דער בויער זאגט: דער צאר (רוסישע קאיזער) איזט אונזער פאטטער אונזערע בע-פ״ייר, דא ער דיא לייב-אייגענשאפט אבשאפפט. דער בויער פערשטייט נור דעם צאר״ען, דער צאר איזט אים דער ערהאלטער וויזער רוסישען רעליגיאן. דער בויער וויזט דעם רוסישען צאר״ען-רייכען. פ״ערלי נהילוסס, וועל-כע אונטער דעם פאללע אונד אונטער דען פאבריק-ארבייט-טען דען פ״ערוויר מאכטען, נעגען דען צאר אונד וויזע רע-גיערונג צו דעטען, וואיידען פאן דען בויערן וועלבסט ע-ר״יפפען אונד דער פאר״לצ״יא א״יסגעלעפטס. דער נהילוסס מאללען, וועלכע אין אייגעס ווייטסטרעקטע אונטער דען בויערן אייגע אויפקלערונגען ערדע דעלבע, וואיידע פאן דעם בען זא דורכגעפיהרלבע. דאס ער נאך דיזע דאנ-גיערלערונגע. דיא בויערן שרייען; דער צאר איזט דער בע-פ״ייר דער בויערן אונד דער בע״פ״ייר אללער רוסיסלבען נהילוסגנסגאפפען אין דער ווירקליכ״א. דאס רוסישע פאלק איזט עגסס אראטאקס אונד איזט נעגען ערדע נעיואגנג, נעגען ערדע נעגען נעדאנקען אונד נעגען ערדע נעיע ע״פ״ינ-דונג. דיא לאנגע דאאטט מאן צו קעגסס״ען, בז״ מאן אין רוסלאנד דיא איינגעבאהן איגפ״ירמיר״ט? מאן זאגט: דיא איינגעבאהן איזט שווארס נעיעס, איינע נעיע פ״ערפלס-ע״פ״ינ-דונג, דיא נור באדעס אונד אונגלוק בז״ינגט. בלאס דיא גע-בולדעטען אין רוסלאנד דאללען מיט אונס פאר״פ״ינדט-הען אונס; אבער דאס פערמאגען דיא אונגעגלדע-טען, ווענן דער נאאסט פאלקס-הויפ״ט זיך נעגען דען ״גאר-נכט ווירדען זיללל? דיא נעגלדעטען לעיגען אונזערע פע-מאנגען ש״יפפטען נעגען, ווייל דיא עגען דאס פערמאגען

פערשיעדענע ניאיגקייטען.

* (ליידענשאפטליכע בעווע-גונגען וועגען דער יודענ-פראגע אין רוסלאנד.)

דיא יודענשאפטליכע בעווע-מונגען דיסס טעגליך לידענשאפטליכע בעוועגונגען אונד דעפעטונג קעגעפפע הערפאר. דיא לאזונג, וועלכע דיא רעגיערונג ערצעלען וועלל, בעפ״רגונג ניע-מאנדען, דיא גראם-מעכטע זונד דעמעטיג ניכט צו-פערזוכלבען ניכט צופ״רערן, אונד דיא ״ידען זעלבסט זונד מיט דעזער לאזונג נאך ״ענגער צופ״רערן; שאן אין פאר״גער ניממער האבען ווי״ר מיטגעטהיילט, דאס אינע פארטיא דער רוסענשען ודען דען פלאן, דאס פאר״לפ״ג נוד 1074 אויראלטען עמאנצ״ירט ״ערדען זאללען, אלס אינען ״פפרעאטה״ ערקלערט האבע. אין דער טהאט מאנסען מיט דעזעם פלאנע עבען נוד ענגע 1074 פערזאמען זיך בעפ״ינדען. דע-רען גלייכשטעללונג אינפערציעלל ערפאלגען אללע-טע. דעזעם ״ארען גע״יפפענלא גענגע, מיט דער רעגיערונג אינגען זאללבען פלאן צו פערא״בארען, דיא ״אללשען עבען ״נוד זיך״ דעפטען, אינבעקיר-מערט אים דיא לאנגע אנדערע צאהלייבען גלי-בענס-גענאפסען אין רוסענען. נון ווירד אים בוקא-דעסט פאם 9. דעזעם פאלגענדעם מיטגעטהיילט: דיא דאס פערצייכנים פאן נוד 1074 ״ידען. דיא זא-גליך עמאנציפירט ״ערדען זאללען, אין ״ידשען קרייזען זעהר באלד בלוט געמאכט האט. זא ״ידסטע דיא רעגיערונג דען ״ידפטשטיערן דען מוד צו שטאפפען. זיא ״ידפטשטיערן דען מוד צו פערצייכנים פאן 1074 איף (150 אויראלטען, דאס״ט דיא איגפלי״יססטען ״ידען בעפ״ידערונג ״ידערדען אונד זיך צו דיעם קאמפפ נעגען דיא רעגיערונג הינ״יסען לאפסען. טהאטזאכע איזט עס, דאס עבען דעזעם איגפלי״יסען ״ידען אין רוסענען געפ״ספען, לאן גענגע ״ארען. דעזעם פאר״שלאג דער רעגיערונג, דער איהנען זעלבסט דאס בוכסטא-בען אין״יסטע, אנגעזעהען, דעפטען דיא איב-רען אויראלטען גינגעהר נעפ״ידערונגען, דא דעפ-טע דיא רוסענשע רעגיערונג. דיא גראם-מעכטע זאללדיר אין לענגסטעם גזעפעטה. דאס מיט דעזע ״ידען ״ידענען דער קאמנצפאצאן אין ״פ״ידערלבעם א-בעראנגאמען״ געפ״ראפפען ״ארדע. דיא ״ידפ״ראלב דיא מעכטע קרייגען נוד דאבען, נעגען דיזע לאזונג דער ״ידענ-פ״אנג צו זין. אללען קיים דאס דיא אויראלטע״ע נעגיערע צו בוקאדעסט פאן דעזעם ״נעגיפפעללאזונ עמאנצ״אצאנגס-דאנערע״ ע״פ״דה. אלס זיא אינע זטעגנג אבהעלט אונד דען בעפטלם פאפפטע, פאלגענדען פ״אפטעם דען רוסע-נישען קאמפען צו אונטערבי״ען: ״ארע קאם-מערן: דיא ערגעבנעסט אונטערצ״ייגנעטען אויראל-טען האבען אין ערפאהרונג געבראכט, דאס אי״-נגע ״ייכע אונד אינפלי״יכע ״ידען מיט דער רע-גיערונג, וועגען לאזונג דער ״ידענ-פ״אנג אונטער-האנדלען אדער זאגאר אין אינבראינקאממען גע-טראפפען, דאס פ״ערטפפ דער העבייא איזט, דאס דעזעם פערזאגען, וועלכע נור דיא איינגען פאר״טהיילד אנשטעבען אונד אים דיא צוקונפפ אירער גלי-בענס-ברידער זיך ניכט קוממערן, אלס דיא פ״ערטע-טער דער גזאמטען ״ידענשען אללגעמיינען״ מעגי-ענס״ זיך איס״גבען, אין דערען נאמען דיא אויך דעזעם פערזאללגען אונטערהאנדלונגען פ״הרען. דיא אנ-מאסונג אונד גווי״ס״פעללאנגקייט דעזער פערזאגען מ״פפען ווי״ר מיט גערעכטעם אויטללען אונד פערא״ב-טונג צוריקזוזען. ווי״ר ערקלערען דאהער, דאס דעזעם פערזאגען ניכט אינזערע פערטע-טער זונד אונד דאהער קיין רעכט האבען, אין אינזערעם נאמען אינגעגנד וועלכע פערהאנדלונגען צו פ״הרען. ערדעם אינבראינקאממען, וועלכעם דעזעם ליעגט מיט דער רעגיערונג בעצוגלך דער לאזונג דער ״ידענ-פ״אנג טרעפפען זאללען, ערקלערען ווי״ר אים פאר״הונדערט אלס נכטס אונד נולל״ — דער פאלגע-פפלך אלס נכטס אונד נולל״ — דער פאלגע-שעפ״ה״אנטע דעזעם רעגיערונג-פ״אנזאמלונג ביא אונד ערהעלט אינע אבשר״פט דעזעם פ״אטעם-טעם, אבריינגענס ״ארדע דער פ״אטעסט אין 50 גלי״בל״טגערען אבשר״פטען אנגפפערטגט, אים אים גאנצען לאנדע זיטענס דער אויראלטען מאנליכסט צאהלרייכע אונטערש״ריפטען צו זאממלען. ״אראן דער פ״אטעסט ביא דען לאממערן אינגעריכט ווירד. — אין דעזער ״ייטע געשטאלטעט זיך דער קאמפפ דער אויראלטען גגען דען פלאן דער רעגיערונג בעטרעפפפ דער לאזונג דער ״ידענ-פ״אנג, אבער אין דען קאמפפ דען זולבסט איזט אין״ ״ענג אים-ווכט פאר״הונדערט. דאס דיא רעגיערונג אין״ פלאן אינע ״מאראיטעע ערהאלטען ״ידרדע. אין ״ידענ-פ״ינדלבער דעפ״טרעטער, דער נראפפען אינ-פלם האט, זאגטע אין דער קאמפפ-זיטצונג פאם 10-טען דעזעם אונטער אנדערם: ״מיינע הערדען! געבען ״ייר אונס קיינער טייטונג הין: דיא ״ידען ״ידרדען זיך מיט דען רוסענען נע פערשמעלצען, דא ״ידרע זיך אדרע רעליגיאזן פ״ר״ידען פ״ר״ידען געהרנערען זונד. ״ייא לאנגען ״ייר אללא דען ״ידען דאס רוסענשע בירגער-רעכט אינ״ידען. דיא דאך גיע אינד גנמעער ״ידרלבטע רוסענען ״ידרדען לאנ-גען; אלס פ״אנקרייך צור צייט נאפאלעאן I. דיא ״ידען עמאנצ״ירטען ״אללטע, דא ״ידרע פאר אל-לעם אין ״ידשיעם ״פרדרען״ אינבעראפען. דעזעם פ״ר״ידרען״ מיטטעל אפ״ס״פרעכען, דאס דיא בעשטע-מונגען דעם ״תלמוד״ קיינע גולטגקייט האבען.